

Protokoll 7/2025

Tid Torsdagen den 25 september 2025 kl. 15.30-16.15

Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset

Justering Måndagen den 6 oktober 2025, §§ 1-5, 13-15, 17, 26, 28, 29

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 25 september 2025, §§ 6-12, 16, 18-25, 27

Anders Österberg

Rita Valanko

Närvarande

Beslutande ledamöter

Anders Österberg (S) ordföranden

Dennis Wedin (M) vice ordföranden §§ 1-27, 29

Margareta Stavling (S)

Anders Göransson (S)

Ingela Edlund (S)

Lennart Tonell (MP)

Rita Valanko (M)

Fredrik Sand (M)

Gabriel Kroon (SD)

Peter Öberg (L)

Linn Bessner (C)

Tjänstgörande ersättare

Tim Schnoor (V) för Clara Lindblom (V)

Agneta Sundberg (V) för Jonathan Metzger (V)

Torbjörn Ebérus (M) för Dennis Wedin (M) § 28

Ersättare:

Emil Bustos (S)

Bengt-Olov Tengmark (S)

Torbjörn Ebérus (M) §§ 1-27, 29

Anders Edin (SD)

Tjänstemän

Förvaltningschefen Thomas Andersson, Susanne Bengtsson, Göran Carlberg, Britta Eliasson, Annika Forsing, Charlotte Gerger, Sverker Henriksson, Anders Jonsson, Carolina Zandén, Anders Öinert och nämndsekreterare Fabian Lind, samt borgarrådssekreteraren Sonja Pagrotsky och personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-6

§ 1**Val av justerare och tid för justering****Beslut**

Exploateringsnämnden utser Rita Valanko (M) att tillsammans med ordföranden Anders Österberg (S) justera dagens protokoll.

Justering sker måndagen den 6 oktober 2025.

§ 2

Frågor för beredning

Beslut

Exploateringsnämnden överlämnar skrivelsen till exploateringskontoret för beredning.

Skrivelser för beredning

Anmälan görs av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden enligt följande:

1. Skrivelse angående att förbereda beställning av detaljplan under Skanstullsbron från Anders Österberg m.fl. (S), Tim Schnoor m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP), med stöd av Linn Bessner (C) Dnr. E2025-02941

§3

Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden

Beslut

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 9 september 2025 och från den 25 september 2025 anmäls.

§4

Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret

Dnr E2025-00047

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna anmälan av delegationsbeslut.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§5

Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor

Beslut

Inget protokoll finns att anmäla vid dagens sammanträde.

§6

Tertialrapport 2/2025 för exploateringsnämnden

E2025-01245

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner tertialrapport 2/2025 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för ej aktiverbara utgifter från investeringsprojekt med 295,6 miljoner kronor och ej aktiverbara inkomster med 25,2 miljoner kronor (drift).
3. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för ej aktiverbara utgifter från investeringsprojekt med -295,6 miljoner kronor och ej aktiverbara inkomster med -25,2 miljoner kronor (investering).
4. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för kostnader som avser projekt i tidiga skeden med 15 miljoner kronor (drift).
5. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för kostnader som avser projekt i tidiga skeden med 15 miljoner kronor (investering).
6. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för historiska driftkostnader från investeringsprojekten med 200 miljoner.
7. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för ökade kostnader avseende avskrivningar med 35 miljoner kronor samt internränta med 58,7 miljoner kronor.
8. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering, återlämnande, för del av tidigare beviljade medel avseende Trygghetsskapande åtgärder, aktivitetsytor i Västra Hagsätra med 1,6 miljoner kronor.
9. Exploateringsnämnden godkänner redovisningen av pausade projekt enligt tjänsteutlåtandets bilaga 1ad.

10. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Linn Bessner (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 september 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Peter Öberg (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Linn Bessner (C) föreslår att nämnden beslutar att delvis bifalla kontorets förslag till beslut samt att därutöver anföra följande:

Stockholm står inför stora utmaningar, och det är tydligt i tertialrapporten att vänsterstyret gör för lite för att möta dessa. Staden står fortsatt mitt i en akut bostadskris. Det är anmärkningsvärt att styrande majoritet inte lyckas styra om resurser och planering för att möta bostadsbehoven, särskilt för grupper med svagare ekonomiska förutsättningar. Bevisligen är det inte enbart konjunkturen, utan även en brist på handlingskraft som sänker takten i bostadsbyggandet.

Stockholms stad har en viktig roll i omställningen, och staden måste vara världsledande i att minska sina utsläpp och vara en förebild för andra. Det behövs mer en mer ambitiös miljö- och klimatpolitik, och såväl vänsterstyret i staden som Tidöregeringen gör för lite. Centerpartiet anser att styret behöver ta ett mer aktivt ansvar för att driva miljö- och klimatomställningen, särskilt när det gäller livsmedelsproduktion. Klimatpåverkan från måltiderna väntas nämligen inte helt nå målen – beviset på detta är att flera verksamheter har fått höra att det är bättre att köpa in ekologiska äpplen från Chile än konventionella från Sverige, trots att det senare är både bättre för klimatet och livsmedelsberedskapen. Framför allt skolorna ligger långt

ifrån att nå målen på maten. Även andel matavfall till biologisk behandling bedöms ej nå upp till kommunfullmäktiges årsmål.

Arbetet med trygghetsfrågor och bekämpning av välfärdsbrott lyfts i rapporten, men Centerpartiet ser fortsatt behov av stärkt samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och civilsamhälle. Särskilt lyfter tertialrapporten problem med gängkriminalitet och dödligt våld som påverkar staden som helhet och den systemhotande brottslighet som välfärdsbrott. Mer måste göras här. Vi vill särskilt lyfta behovet av ett dubblerat antal ordningsvakter, en särskild avhopparverksamhet för kvinnor i kriminella miljöer, och ett särskilt lämnaprogram för våldsutsatta vuxna och barnfamiljer. Stadens barn och unga har rätt till trygghet och kvalitet i skolan och i förskolan.

Centerpartiet uppmanar styret att prioritera resurser till skolan. Flera indikatorer visar att utvecklingen i Stockholms skolor går åt fel håll. Den andel av elever som går i årskurs 9 som har godkänt i alla ämnen minskar. Därtill hör även lokaler och ytor för idrott – flera har lagts ned eller hamnat i långbänk. Centerpartiet vill se satsningar för elit- och breddidrott och då måste staden arbeta hårdare för att anlägga fler idrottsytor och öppna skolornas idrottshallar för föreningar.

En trygg stad är också en rolig stad. Därför tycker Centerpartiet att mer måste göras för att öka stadens attraktivitet – och göra Stockholm till en roligare och mer levande stad, både för företag och stockholmare. Arbetslösheten skjuter i höjden och då räcker det inte att bara kritisera – visserligen välförtjänt – regeringens bristande arbetsmarknadspolitik. Stockholms stads vänsterstyre misslyckas nämligen med att sopa rent framför egen dörr.

Centerpartiet vill med vår budget mer. Vi kommer fortsatt sätta stockholmarna först och tror på en stad som är grönare, tryggare, friare och roligare. I övrigt hänvisar vi till vår budgetreservation.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Peter Öberg (L).

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Exploateringsnämndens tertialrapport 2 för 2025 är en redovisning av utfallet för månaderna januari till och med augusti. Då flertalet av målen är satta på årsbasis utifrån stadens budget så är det generellt sett svårt att göra någon handfast bedömning av resultatet hittills. Prognoserna är dock tydligare än i tertialrapport 1 av den enkla anledningen att de grundar sig på en längre tidsperiod.

Den oro som vi lyfte i samband med förutvarande avrapportering har dessvärre förstärkts. Mest illavarslande är det att se prognosen för antal påbörjade bostäder, som har satts till enbart 2 500 stycken. Hittills i år har noll markanvisningar getts till bostäder som syftar till att nå minskade boendekostnader, både vad gäller allmännyttan och privata aktörer. Det går stick i stäv med vänsterstyrets retorik och politiska löften, vilka klart och tydligt visar sig vara ett luftslott. Detta samtidigt som vänsterstyret också mer eller mindre undantagit privata hyresrättsbyggare från att få markanvisningar, det gör att väldigt få nya hyresrätter överhuvudtaget kommer fram. Socialdemokraterna driver helt enkelt en snedvriden konkurrens på hyresrättsmarknaden med resultatet att inga nya hyresrätter byggs.

Vi ser fortsatt med stor oro på vänsterstyrets ideologiskt drivna förtätningsiver i stadens kulturhistoriskt viktiga villaområden. Detta trots att staden under förra mandatperioden antog en strategi i syfte att värna villastäderna mot ovarsam exploatering. Vi ser också med oro på återgången till en överbudspolitik där exploateringsprojekt inte längre ska behöva bära sina egna investeringsutgifter. Detta sammantaget riskerar leda till såväl en urholkad ekonomi som en stadsbyggnadspolitik som ofrånkomligen skadar både kulturvärden och stockholmarnas gröna närmiljö. Det står i skarp kontrast till den balanserade stadsutveckling

som Moderaternas står för och som vi hellre hade sett som rådande inriktning för nämndens arbete även under innevarande mandatperiod.

Avslutningsvis ställer vi oss något frågande till att exploateringsnämnden föreslås godkänna redovisningen av pausade projekt enligt bilaga 1ad. Denna innehåller 29 projekt med totalt 20 000 bostäder som nu ska sättas på paus. Det finns naturligtvis en rimlighet i detta givet utmaningarna med befolkningsprognoser, marknadsdjup, kostnadsläget och situationen i omvärlden. Men bilagan säger inget om vilken typ av projekt det handlar om, innehåll, bedömd tidsplan eller hur mycket som är upparbetat i respektive projekt. Det sistnämnda är av synnerligen stor vikt för nämnden att hålla koll på, givet att eventuella avskrivningar vid aktivering skulle få en direkt påverkan på nämndens driftbudget.

Peter Öberg (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Liberalerna ställer sig kritiska till den bild som målas upp i tertialrapporten. Det är uppenbart att det rödgröna styret inte lever upp till de högt ställda ambitionerna om bostadsförsörjning. Målet för året är 4000 bostäder, varav 2000 hyresrätter, men hittills har beslut bara fattats om 879 bostäder och knappt hälften av dessa är hyresrätter. Samtidigt konstateras det svart på vitt att underskottet på LSS- och SoL-bostäder samt stödboenden kommer att kvarstå under flera år framöver trots att bristen har varit känd under lång tid. För oss liberaler är det allvarligt att de grupper som är mest beroende av stadens insatser inte får sina behov tillgodosedda.

När bostadsbyggandet havererar på detta sätt drabbas hela staden. Familjer som redan lever trångt pressas ytterligare, unga vuxna saknar möjlighet att etablera sig och människor med särskilda behov riskerar att hamna i långvarig osäkerhet. Majoritetens oförmåga att leverera skapar större klyftor och cementerar segregationen i stället för att bryta den.

Vi ser också med oro på de stora avvikelserna i ekonomin. Prognosen pekar på ett underskott på 800 miljoner kronor i investeringsverksamheten och nämnden tvingas gång på gång söka budgetjusteringar för både historiska kostnader och ökade utgifter för avskrivningar och internränta. Det tyder på en bristande budgetdisciplin och på att de ekonomiska riskerna i projekten underskattats. Att man nu tvingas justera i efterhand stärker inte förtroendet.

När ekonomin inte är under kontroll blir följden att viktiga investeringar riskerar att skjutas på framtiden eller helt utebli. Medlen som borde gå till service, trygghet och välfärd fastnar i underskott och omfördelningar. För stockholmarna betyder det att resurser som borde komma invånarna till godo försvinner i ett svällande underskott som majoriteten bär ansvar för.

Vi noterar dessutom att Slussenprojektet fortfarande präglas av betydande utmaningar, vilket är oroande med tanke på projektets storlek och tidigare kända problem med kostnadsökningar. Samtidigt redovisas pausade projekt, vilket väcker frågor om vilka prioriteringar som styr utvecklingen av vår stad.

Att Slussen dras med återkommande problem samtidigt som andra projekt sätts på paus riskerar att skada förtroendet för hela stadens stadsutvecklingsarbete. Invånarna har rätt att kräva att de största och mest kostsamma projekten drivs med både ordning och reda. Istället framträder en bild av en majoritet som saknar kontroll över både genomförande och prioriteringar.

Exploateringsnämnden påstår återkommande att målen uppfylls helt, men samtidigt beskriver rapporten en verklighet med utbredd trångboddhet i Järva och Skärholmen, svårigheter att få fram sociala bostäder och osäkerhet i klimatarbetet. Det är svårt att se hur denna självvärdering kan vara rättvisande.

När verkliga problem bagatelliseras under rubriken ”målen uppfylls helt” blir resultatet att problemen förvärras i tysthet. Att kalla utmaningar för lösta när de uppenbart inte är det är inte bara oansvarigt utan också direkt skadligt för förtroendet för stadens arbete. Stockholmarna förtjänar en ärlig redovisning av läget, men det får de inte av dagens majoritet.

Liberalerna menar att stadens exploateringspolitik behöver präglas av större ansvarstagande. Ekonomin måste hållas under bättre kontroll, bostadsbyggandet måste leverera på de mål som satts upp och särskilt måste bristen på bostäder för utsatta grupper åtgärdas. Det är först när detta sker som stockholmarna kan känna tillit till att stadens stora stadsutvecklingsprojekt genomförs på ett hållbart och trovärdigt sätt.

§7**Motion av André Nilsson (L) om att utreda förutsättningarna för en konstgjord surfvåg i Slussen. Svar på remiss**

E2025-01563

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Peter Öberg (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Linn Bessner (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till förslag från Peter Öberg (L).

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Gabriel Kroon (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Peter Öberg (L) med stöd av Linn Bessner (C) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anföra följande:

I motionen lyfter vi idén om att utreda möjligheten att tillskapa en konstgjord surfvåg i Slussen i syfte att bidra till ökad rekreation, turism och aktivitet i stadskärnan. Det gläder oss att kontoret är positiva till förslaget och ser potentialen i hur en surfvåg skulle kunna komplettera platsens utbud och bidra till att levandegöra stadsmiljön.

behöver samspela med de offentliga rummens övriga funktioner. Samtidigt ser vi stora möjligheter i att utveckla Slussen till en ännu starkare mötesplats för både stockholmare och besökare.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Gabriel Kroon (SD).

§8**Promemorian En ny lag om kollektivtrafikskydd och Uppdrag att ta fram underlag för ett nationellt program för järnvägs- och kollektivtrafikskydd. Svar på remiss**

E2025-02192

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§9 Näringslivspolicy inklusive etableringsstrategi för Stockholms stad. Svar på remiss

E2025-02004

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Peter Öberg (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Linn Bessner (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till förslag från Peter Öberg (L).

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 27 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Gabriel Kroon (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Peter Öberg (L) med stöd av Linn Bessner (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - a. Att delvis godkänna kontorets förslag till beslut.
 - b. Att justera den föreslagna policyn i enlighet med vad som anförs nedan.
 - c. Att därutöver anföra följande:

Det är positivt att Stockholm tar fram en uppdaterad näringslivspolicy och etableringsstrategi. Samtidigt vill vi framhålla flera brister i policyn och riktningen. Den rödgröna majoriteten har under en längre tid visat bristande intresse för att utveckla stadens företagsklimat i praktiken.

Företagare återkommer till att de inte upplever staden som särskilt välkomnande, och detta är ett allvarligt problem som policyn inte adresserar på ett tillräckligt tydligt sätt.

En välkomnande attityd

Det är i stadens bemötande av företagare som den största kritiken finns. Många företag vittnar om att de snarare möts av misstro än av en serviceinriktad och problemlösande inställning. Detta måste ändras i grunden. Stockholm behöver ett förhållningssätt där företagen ses som en partner och möjliggörare, inte som ett problem. Den rödgröna majoriteten talar gärna om tillväxtens betydelse, men utan en tydlig förändring i stadens attityd riskerar det att stanna vid ord.

Stöd till nyföretagande

Att Nyföretagarcentrum lagts ner är ett tydligt exempel på hur stödet till entreprenörer har försvagats. Staden borde snarare ha byggt vidare på den funktionen. Andra kommuner, som Solna, erbjuder i dag coacher som lotsar nya företag hela vägen från idé till etablering, och det är ett arbetssätt som ofta lyfts fram som gott exempel av näringslivet självt. Stockholm bör pröva en liknande modell. I policyn nämns småföretagare bara i förbifarten – trots att det är just de små och medelstora företagen som står för den största potentialen till nya jobb. Vi vill därför betona vikten av att återupprätta ett tydligt stöd för nyföretagande och att särskilt lyfta småföretagens villkor i policyn.

Tillstånd och tillsyn

När det gäller tillstånd och tillsyn borde stadens uttalade inriktning vara ”Lätt att göra rätt”. Om en företagare begår ett mindre misstag eller administrativt fel och själv påtalar det, ska det kunna rättas enkelt utan att leda till sanktioner. I dag upplever många företagare snarare motsatsen – att små fel kan leda till stora konsekvenser. Här måste en kulturförändring ske. Dessutom måste de nämnder som ansvarar för tillstånd och tillsyn arbeta tätare tillsammans. Företagare ska inte behöva navigera mellan en mängd olika kontaktpersoner i samma ärende. Den rödgröna majoriteten har hittills inte prioriterat att samordna stadens processer, och resultatet blir en tungrodd byråkrati som hämmar företagandet.

Dialog med näringslivet

Policyn nämner att näringslivets framkomlighetsbehov ska beaktas, men det räcker inte. Vi vill att staden uttryckligen åläggs att föra en löpande dialog med näringslivet, och att denna dialog inte bara handlar om information i efterhand. Staden måste aktivt inhämta och tillämpa näringslivets behov i planeringen och kommunikationen av förändringar i trafikmiljön och det offentliga rummet. Kommunikation ska ske ömsesidigt och i realtid, så att företag ges faktisk möjlighet att både påverka och anpassa sig.

Internationell tillgänglighet

Under avsnittet om infrastruktur och internationell tillgänglighet behöver policyn utvecklas ytterligare. Internationell tillgänglighet, välfungerande infrastruktur och god framkomlighet är grundläggande för tillväxt och besöksnäring i Stockholm. Det handlar både om människors möjlighet att resa och om att varor och tjänster ska kunna levereras på ett effektivt sätt. Samtidigt är energiförsörjningen en central faktor för att stadens näringsliv ska vara konkurrenskraftigt. Stadens rådighet är delvis begränsad, vilket gör samverkan på regional, nationell och internationell nivå avgörande. Vi vill särskilt framhålla att staden måste verka för att kapaciteten vid Arlanda utvecklas i takt med framtidens behov, inte minst med hänsyn till forskningens och näringslivets krav på internationell tillgänglighet. Den rödgröna majoriteten har hittills visat en passiv hållning i dessa frågor.

Sammanfattningsvis ser vi positivt på ambitionen att utveckla Stockholms näringslivsarbete. Men policyn lämnar flera viktiga frågor därhän. Attityden till företagare, stödet till nyföretagande, småföretagens villkor, effektivare tillstånds- och tillsynsprocesser, en verklig dialog om framkomlighet samt satsningar på internationell tillgänglighet är frågor som måste ges större tyngd. Den rödgröna majoriteten har hittills inte visat reformvilja på dessa områden, och det riskerar att göra Stockholm mindre attraktivt för företag och entreprenörer framöver.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Gabriel Kroon (SD).

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Tack vare företag, forskning och innovation har Stockholm i hundratals år varit en samlingspunkt för människor och nya idéer. Det är tack vare dragningskraften företag har haft som Stockholm inte bara är Sveriges politiska, utan också ekonomiska och sociala, centrum. Det är företagen – stora som små – vi har att tacka för Stockholms välstånd. Därför är frågan om vilket näringslivsklimat Stockholm ska ha, en av de mest avgörande när vi också ställer oss frågan vilket Stockholm vi ska ha i framtiden.

Näringslivspolicyn som togs fram under den grönbå majoriteten hade som ambition att Stockholm skulle ha Sveriges bästa företagsklimat. Denna ambition finns inte att finna i den uppdaterade versionen till näringslivspolicy. Det är en olycklig ambitionssänkning som riskerar både Stockholms välstånd och välfärd.

Den tidigare policyn la fokus på service, dialog och samverkan medan det nya förslaget är betydligt mer detaljerat och styrande. Styrkan och hemligheten bakom Stockholms ekonomiska och företagsmässiga framgångar har varit näringslivets bredd och det nära samarbetet med universitet och forskningsinstitut. Men i den nuvarande policyn gör man tydligt att det finns fyra prioriterade områden; tech och startups, life science, grön och hållbar omställning samt besöksnäring. Detta samtidigt som staden nu ska prioritera etableringar som främjar grön omställning, hållbar stadsutveckling och cirkularitet samt att innovationsklimatet definieras uttryckligen som ett som främjar hållbarhet.

Vi känner igen tongångarna från tidigare under mandatperioden. Men exemplen på när politiken framgångsrikt styrt näringslivet är färre än exemplen på det motsatta. Stockholms stad har de senaste åren gjort tydligt –

inte minst kopplat till turerna kring nyföretagarrådgivningen – att man saknar förståelse för företagsamhet och tillväxt. Företagsklimatet försämras, nyföretagandet är det lägsta det varit på nästan 20 år och beslutet att flytta över nyföretagandet från SBR till arbetsmarknadsförvaltningen vittnar om hur det politiska styret snarare ser nyföretagande som en arbetsmarknadspolitisk insats snarare än en välståndsbyggare.

Det är bra att den uppdaterade policyn tar sikte på att Stockholms ska vara mer konkurrenskraftigt internationellt. Dock är stora delar av näringslivet numera överens om att det största hotet emot Stockholm och i längden hela Sveriges konkurrenskraft är Arlanda. Stockholm måste tala med en gemensam, stark röst för att öka tillgängligheten till Stockholm från och till resten av världen. Här finns det lite hopp att finna hos majoriteten.

Förutom Arlanda rör kritiken gentemot Stockholms stad från företagare tillstånds- och tillsynsprocesser. Staden ämnar nu lägga större fokus på NKI/NUI-mätningar samt trygghetsundersökningar, varumärkesmätningar och internationella rankingar. Utöver detta ska varje stadsdelsnämnd årligen analysera sitt lokala företagsklimat. Vi ser risken att staden kommer bli allt sämre på att se skogen för alla träden. Företagsklimatet kommer inte att bli bättre tack vare mätningar. Det kommer bli bättre när förståelsen för och företagares vardag ökar och en genomgripande kulturförändring gjorts inom Stockholms stad.

Politiker och förvaltningar behöver inse att Stockholms näringsliv – från internationella storföretag till nyetablerade småföretagare – i regel försöker utveckla Stockholm till det bättre. Det räcker inte med att staden internt har en bättre bild av ansvarsfördelningen mellan förvaltningarna som den nya policyn tar sikte på. För inte minst småföretagare är tillståndsdjungeln i Stockholms stad en tidsslukare och återkommande källa till huvudvärk. Det måste gå snabbare att få ett ja eller hjälp från staden och företagare som under lång tid varit välskötta behöver bemötas med större tillit vad gäller tillsyn.

Företag som fuskar eller begår illegal verksamhet ska möta både staden och andra myndigheters fulla motstånd, men i de allra flesta fallen är stadens viktigaste roll bara att vara en

möjliggörare. Det handlar om att korta handläggningstider, automatisera det som kan göras (här finns flera andra kommuner Stockholm kan följa) samt att förvaltningar och kontor i betydligt högre utsträckning behöver samspela och tala med samma röst. Det är därför Moderaterna vill samla tillsyn och tillstånd under en enhet och det är obegripligt varför Stockholm ska tolka nationella lagstiftningar strängare och mer tillväxthämmande (exempelvis öppettiderna för gårdsförsäljning).

Stockholms företagare är återkommande utsatta för brott. Regeringen gör allt i sin makt för att öka tryggheten i Sverige och resten av landet men det lokala stödet och hjälpen kommer aldrig helt kunna ersättas av nationella insatser. Antalet trygghetskameror behöver bli fler i framför allt våra utsatta områden och företagare som utsätts för brott måste få stöd från staden. Det är därför Moderaterna vill se att staden inrättar en brottsofferjour för att enkelt kunna ge vägledning och stöd till företag som har drabbats av brottslighet.

Ambitionen i det nya förslaget till näringslivspolicy är god, men förståelsen för Stockholms näringsliv saknas. Den nya policyn riskerar att fjärma sig från det som företagen faktiskt efterfrågar. Stockholm behöver en näringslivspolitik som är flexibel, lyhörd och okomplicerad. Inte ännu ett dokument fullt av mål, delmål och administrativa processer.

Stockholms företag utgör stommen i det som görs och kan göras i Stockholm. Förhoppningsvis kommer företag fortsätta föra människor, innovationer och kapital från olika delar av stan, Sverige och världen samman. De kommer utveckla nya idéer, tjänster, produkter och skapa sådant som ligger långt bortom föreställningsvärlden för kommunala målsättningar. Inför det kan vi som politiker inte göra mycket annat än fascineras, vara tacksamma över ringarna det ger på vattnet – och förhoppningsvis känna stolthet över att vi gjorde vår del i att underlätta att det kunde ske just i Stockholm.

Linn Bessner (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Sedan vänsterstyret tillträdde i Stockholms stad har företagarpolitiken märkbart försvagats, och under Tidöregeringen har regelbördan och byråkratin för företagen ökat ytterligare. Det har lett till fler konkurser, stigande

arbetslöshet, minskad tillväxt och nyföretagande. Vi behöver en förbättrad företagspolitik.

I förslaget till Stockholms stads näringslivspolicy pekas fyra fokusområden ut: att stimulera tillväxt och företagande, att förbättra servicen och myndighetsutövningen, att skapa mer attraktiva miljöer och ökad framkomlighet samt att öka tillgången till arbetskraft och rätt kompetens. Det är bra ambitioner, men i realiteten ser det annorlunda ut. Staden stänger dörren för många som vill starta företag. Bara en av tre nyföretagare är kvinnor. Bland unga är det väldigt låg kunskap om att starta och driva företag – men istället fokuserar staden på andra målgrupper.

Centerpartiets ambition är att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat. För att nå dit krävs bland annat att företag inte slussas runt i sina kontakter med staden, utan att det finns ”en väg in” i form av en utpekad kontaktperson för företag, samt en rad ytterligare åtgärder för att förbättra företagens villkor. Vi behöver utveckla allt från bättre dialog mellan näringsliv och politiker till trygghetsskapande åtgärder för näringsidkare för att förebygga utsatthet för rån, hot och våld. Vi vill att unga människor i Stockholm tidigt ska få insikter i företagandets villkor. Staden ska erbjuda koncept som Ung företagsamhet i skolorna och samverka med näringslivet för sommarföretagande, där ungdomar ges möjlighet att sommarjobba som egenföretagare.

Företagarna är våra främsta jobbskapare och utan dem stannar Stockholm. Stockholms stad behöver bli bättre på att ha en god dialog med Stockholms företagare. Stockholms företagare ska känna att staden står på deras sida i kampen mot regelkrångel, byråkrati, bedrägerier och brottslighet. Centerpartiet vill att Stockholms stad erbjuder långtidsarbetslösa att läsa in gymnasiet eller utbilda sig till ett specifikt bristyrke. Vi måste ställa krav på dem som mottar ekonomiskt bistånd att stå till arbetsmarknadens förfogande. Dagens SFI, svenska för invandrare, behöver bli bättre. Centerpartiet vill säkerställa att SFI är ändamålsenlig, ger goda kunskaper i svenska och utgår från de förutsättningar som individen har. Det är också viktigt att man tidigt får kunskap om hur samhället fungerar.

§10**Motion av Jan Jönsson m.fl. (L) om att revidera markanvisningspolicyn för att främja stadens bostadssociala arbete. Svar på remiss**

E2025-01622

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Peter Öberg (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Linn Bessner (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Peter Öberg (L) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anföra följande:

Liberalerna välkomnar att förvaltningen delar vår problembild, men att man ändå avstår från att ta det avgörande steg som krävs är enligt oss synnerligen problematiskt. Kontoret pekar på att motionens syfte ligger i linje med stadens budget men frånvaron av konkreta och bindande krav i markanvisningspolicyn är det som gör att resultaten uteblir. Så länge det inte finns tydliga verktyg för att styra byggandet mot bostäder som också hushåll med små ekonomiska resurser kan efterfråga riskerar ambitionerna att stanna vid välmenande men verkningslösa ord.

Bostadsmarknaden i Stockholm som den ser ut i dag exkluderar alltför många människor. Den strukturella hemlösheten, där människor under lång tid utestängs från bostadsmarknaden utan att ha andra problem än en svag ekonomi, är ovärdig en välfärdsstad. Den som saknar kontakter eller kapital hänvisas ofta till osäkra andrahandslösningar med hyror som ligger långt över vad en vanlig löntagare klarar. Detta slår hårdast mot unga som vill ta sina första steg in i vuxenlivet, mot nyanlända som vill etablera sig, och mot barnfamiljer som redan lever trångt. I Liberalernas Stockholm är rätten till ett hem en grundläggande förutsättning för trygghet, frihet och egenmakt.

Vi ser att majoriteten inte tar tillräckligt ansvar för denna problematik. Att hänvisa till SHIS Bostäder eller till framtida handlingsplaner är inte tillräckligt. SHIS fyller en viktig funktion, men kan aldrig ensamt bära stadens bostadssociala ansvar. Strukturell hemlöshet kan inte mötas enbart med genomgångsbostäder eller tillfälliga lösningar. Den kan bara lösas genom att fler bostäder byggs med hyror som människor faktiskt har råd med, och att stadens markpolitik på ett tydligt sätt styr i den riktningen.

Liberalerna menar att socialnämndens roll måste stärkas påtagligt i arbetet med stadens bostadsförsörjning. Socialtjänstens kunskap om människors behov är ovärderlig men väger i dag alltför lätt jämfört med ekonomiska kalkyler och tekniska överväganden. När mark anvisas och nya bostadsområden planeras behöver socialnämndens perspektiv vara en självklar del av beslutsunderlaget. Först då kan vi säkerställa att det byggs bostäder som svarar mot de faktiska behoven hos stockholmarna, inte bara för dem som redan har en stark ställning på bostadsmarknaden utan också för de människor som riskerar att hamna utanför. Den strukturella hemlösheten är ett tydligt exempel där socialnämndens erfarenheter måste väga tyngre, eftersom det handlar om individer som stängs ute från bostadsmarknaden enbart på grund av svag ekonomi och som i dag hänvisas till osäkra och dyra boendelösningar.

Den kunskap som socialtjänsten har om utsatta grupper, om trångboddhet och om hur olika stadsdelar påverkas av bostadsbristen är avgörande för att skapa långsiktigt hållbara lösningar. Om dessa erfarenheter integreras redan i planeringsstadiet kan staden bygga bostäder som inte bara uppfyller tekniska och ekonomiska mål utan också förebygger sociala problem.

I Liberalernas Stockholm ska bostadspolitiken vara en del av välfärden och en förutsättning för människors frihet. Ett hem är mer än en fysisk plats, det är en grund för trygghet, egenmakt och möjligheten att bygga sitt liv. Därför är det nödvändigt att ge socialnämnden större inflytande över markanvisningen för att säkerställa att bostadsförsörjningen blir ett verktyg som minskar klyftorna och motverkar hemlöshet istället för att förvärra situationen.

Genom att bifalla vår motion kan staden ta ansvar för att motverka den strukturella hemlösheten och bygga ett Stockholm där fler människor ges möjligheten att rota sig, utvecklas och leva ett självständigt liv.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Linn Bessner (C).

§11

Lekvärdesriktlinjer – utformning av förskole- och skolgårdar. Svar på remiss

E2025-01965

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Gabriel Kroon (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Peter Öberg (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 29 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Linn Bessner (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabriel Kroon (SD) föreslår att exploateringsnämnden beslutar att delvis godkänna svaret på remissen samt att därutöver anföra följande:

Exploateringsnämnden har fått ”Lekvärdesriktlinjer – utformning av förskole- och skolgårdar”, ett förslag från utbildningsnämnden och förskolenämnden, för yttrande. Riktlinjerna ger ett bra och utförligt underlag om barns behov och vad som bör beaktas i planeringen för att uppnå högt ställda mål om goda lek- och lärandemiljöer för barn. De beskriver arbetsprocessen och ansvarsfördelning mellan förvaltningar och mellan nämnder och kommunstyrelsen.

Sverigedemokraterna vill däremot tillägga att boverkets krav om mins 40 kvm gårdsförskoleyta per barn, 30 kvm grundskoleyta per barn är avgörande för en aktiv vardag. Därmed bör strategin revideras med dessa mål.

3) Peter Öberg (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

- a. Att delvis bifalla kontorets förslag till beslut.
- b. Att lekvärdesriktlinjerna kompletteras med ett inledande kapitel om vikten av motorisk utveckling samt med konkreta riktlinjer kring vilka redskap och förutsättningar som bör finnas på förskole- och skolgårdar för att stimulera grundrörelser i olika åldrar.
- c. Att därutöver anföra följande:

Det är bra att lekvärdesriktlinjer nu äntligen tagits fram. Förskolegården och skolgården är platser där barn tillbringar en betydande del av sin uppväxt. Gårdarna ska vara barnens plats i staden och fungerar som mötesplatser för familjer även utanför skoltid.

Att fysisk aktivitet är viktigt för barns hälsa vet vi alla, och WHO tydliggör i sina riktlinjer att fysisk aktivitet ger fördelar inte bara i den fysiska hälsan utan också för kognitiv förmåga och mental hälsa.

Motoriken och den motoriska utvecklingen är grunden för all utveckling – både fysisk och intellektuell. Lekvärdesriktlinjerna borde därför kompletteras med ett inledande kapitel som tydligare beskriver varför fri lek i utmanande miljö är så viktig. Här borde man också tydliggöra vilka grundrörelser (snurra, hänga, springa, hoppa, balansera, rulla, kasta, fånga, gunga osv) som barn behöver öva på i olika åldrar.

Dokumentet skulle också bli mer konkret och användbart om det kompletterades med tydliga riktlinjer kring vilka redskap och förutsättningar som bör finnas på förskole- och skolgårdar för att stimulera inläringen av grundrörelserna.

För att riktlinjer som dessa ska vara verkningsfulla och långsiktigt hållbara krävs att de vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Framöver är det därför viktigt att inte enbart arkitekter och stadsplanerare involveras i framtagandet av den här typen av riktlinjer, utan även

forskare och experter inom barns utveckling och pedagogik behöver involveras på ett tidigt stadium. Även experter på arbetsmiljö och ergonomi behöver vara delaktiga.

Slutligen hoppas vi från Liberalernas sida att ett liknande dokument kring vilka utrymmen, redskap och miljöer som bör finnas i förskolornas inomhusmiljöer snarast tas fram i samarbete med SISAB och experter på barns utveckling och hälsa.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Linn Bessner (C).

Särskilt uttalande

Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Tim Schnoor m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Lekvärdesriktlinjerna är ett viktigt steg framåt för att säkra barn och ungas rätt till en god pedagogisk utemiljö. Forskningen visar tydligt att såväl utformningen av skol- och förskolegårdar som storleken på gårdarna har avgörande betydelse för barns utveckling, hälsa och lärande.

Genom de nya lekvärdesriktlinjerna skapas förutsättningar för en strukturerad process för att redan tidigt i plan- och exploateringsprocessen säkerställa att barnperspektivet tillgodoses i planeringen av nya skolor och förskolor. Målkonflikter uppstår ofrånkomligen i alla typer av projekt och processer, men genom riktlinjerna skapas ett ramverk för hur dessa ska hanteras.

För att säkerställa en ändamålsenlig implementering av riktlinjerna är det av stor vikt att kommunstyrelsen och nämnderna utvecklar en fungerande och nära samverkan i planerings-, utrednings- och genomförandeskedet av projekten. Arbetet bör utvärderas löpande för att säkerställa att lekvärdesriktlinjerna tillämpas på ett bra sätt.

§12**Motion av Björn Ljung (L) och André Nilsson (L)
om stärkt integrering av stadens policydokument
i stadsutvecklingsprocessen. Svar på remiss**

E2025-01410

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Peter Öberg (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 27 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Linn Bessner (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Peter Öberg (L) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anföra följande:

Liberalerna menar att en av de största bristerna i dagens stadsutvecklingsprocess är att viktiga styrdokument inte ges den tyngd de förtjänar. Strategin för varsam exploatering av småhus- och villaområden är ett tydligt exempel. Trots att den har avgörande betydelse för att bevara stadens kulturhistoriska miljöer och säkra en balanserad utveckling behandlas den inte som ett stadsövergripande styrdokument.

Om denna strategi inte ges en högre dignitet, reduceras den till ett internt vägledningsdokument inom stadsbyggnadsnämnden, trots att dess syfte är att värna unika miljöer av stort kulturhistoriskt och socialt värde för

hela staden. Konsekvensen blir att småhus- och villaområden successivt utsätts för en exploatering som kan förvanska karaktären, skapa konflikter mellan boende och exploatörer och på sikt utplåna kvaliteter som byggts upp under generationer.

Avvägningar mellan olika intressen är naturligtvis en central del av stadsplaneringen. Men för att dessa avvägningar ska vara meningsfulla måste samtliga relevanta värden faktiskt inkluderas. Om styrdokument som strategin för småhus- och villaområden inte konsekvent tillämpas blir de i praktiken aldrig en del av avvägningen, och resultatet blir skeva prioriteringar där kortsiktiga exploateringsintressen kan väga tyngre än långsiktigt bevarande av kulturmiljö och livskvalitet i stadens småhusområden. Detta är inte förenligt med intentionerna bakom dokumentens tillkomst och leder dessutom till att förtroendet för politiska beslut urholkas. När invånare ser att strategier som utlovats i demokratisk ordning inte respekteras, riskerar legitimiteten i hela stadsbyggnadsprocessen att ifrågasättas.

Det är viktigt att understryka att småhus- och villaområdena inte är en marginell del av Stockholm, utan en betydande del av stadens identitet och attraktivitet. De representerar en mångfald av boendemiljöer som tillsammans med innerstaden och de större stadsdelarna formar helheten. Om staden tillåter en gradvis försummelse av dessa områdens särdrag riskerar vi att förlora en viktig del av det som gör Stockholm unikt.

Exploateringskontoret beskriver att samverkan redan sker mellan nämnderna och att det finns processer för att väga olika intressen. Men just därför blir det avgörande att strategin för småhus- och villaområden lyfts upp och tydligt integreras i dessa processer. Utan en tydlig och bindande ställning blir strategin alltför lätt föremål för åsidosättande, särskilt i situationer där trycket på markanvändning är stort.

Liberalerna har länge varit pådrivande för att värna Stockholms kulturhistoriska miljöer och grönområden. Vår politik bygger på övertygelsen att tillväxt och utveckling aldrig får ske på bekostnad av stadens särprägel och de unika värden som förknippas med olika boendemiljöer.

Att stärka stadens strategier och policydokument för stadsutveckling, är därför inte bara en fråga om teknisk planering, utan också om att värna stockholmares förtroende för stadens styrning. På så sätt kan vi bevara den mångfald

och kvalitet som gör Stockholm till en attraktiv stad att leva i – både idag och för framtida generationer.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Linn Bessner (C).

§13**Godkännande av stadgeändring för
garageföreningen Tövädret ek. för., för
fastigheterna Tövädret 17 och 18**

E2025-01388

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner att 30 § i garageföreningen Tövädret ek. för. stadgar tas bort.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 juni 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§14**Skrivelse angående finansieringen av
olönsamma projekt. Svar på skrivelse från
Dennis Wedin m.fl. (M)**

E2025-01620

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 27 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§15

Delutrangering av nedlagda utgifter för Alvik-programarbete för stadsutveckling

E2025-01863

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner delutrangering av utgifter om 17 772 253 kronor för Alvik - programarbete för stadsutveckling.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§16**Motion av Gabriel Kroon (SD) och Mats Johnsson (SD) om att stoppa bygget av LSS-boendet i Lammholmen. Svar på remiss**

E2025-01407

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Gabriel Kroon (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 maj 2025.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabriel Kroon (SD) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen som svar på remissen samt att därutöver anföra följande:

I en motion föreslår Gabriel Kroon (SD) och Mats Johnsson (SD) att bygget av LSS-boendet i Lammholmen ska stoppas. Motionärerna bedömer platsen som olämplig för byggnation på grund av dåliga markförhållanden, risk för förstöring av kvarvarande urskog samt bullerstörningar från närliggande motorväg. Dessutom argumenteras för att lerjord och vattenansamlingar innebär ökad risk för vibrationsskador och översvämningar. Mot bakgrund av detta rekommenderas att projektet inte fortsätter på den aktuella platsen.

Nämnden ställer sig bakom motionen och föreslår att dess förslag ska tillstyrkas.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C).

§17**Förnyad markanvisning för bostäder inom del av fastigheten Skärholmen 2:1 i Skärholmen till Micasa Fastigheter i Stockholm AB**

E2024-02796

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom del av fastigheten Skärholmen 2:1 till Micasa Fastigheter i Stockholm AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.

Reservation

Gabriel Kroon (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 1 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabriel Kroon (SD) föreslår att nämnden beslutar att avslå tjänsteutlåtandet samt att därutöver anföra följande:

Bolaget föreslås få en markanvisning för ett LSS-boende om sex bostadslägenheter längs Lammholmsbacken i Skärholmen. Platsen ligger inom fastigheten Skärholmen 2:1 som ägs av staden. Marken avses upplåtas med tomträtt. Bolaget är den enda aktören i projektet och har tidigare haft en markanvisning inom samma markområde vilken löpte ut 10 november 2024. Utbyggnadsförslaget är fortsatt densamma som i det inriktningsbeslut exploateringsnämnden godkände 26 september 2024. I det beslutet gav nämnden kontoret i uppdrag att fortsätta planering för projekt Lammholmsbacken.

Sverigedemokraterna vänder sig mot förtätningen som sker i anslutning till villa-och parhusbebyggelse på bevarandevärda grönområden.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C).

§18**Motion av Jonas Naddebo (C) om att utveckla Hammarbybacken. Svar på remiss**

E2025-01564

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Linn Bessner (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 24 juli 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Peter Öberg (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Linn Bessner (C) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen i sin helhet samt att därutöver anföra följande:

Centerpartiets motion om att expandera Hammarbybacken med en till topp, och kraftigt utöka möjligheterna till både sommar- och vinteridrott centralt i staden, grundar sig i tanken om att staden ska ta sitt ansvar för de schaktmassor som uppstår från infrastrukturprojekt i närområdet. Med god respons från såväl besöksnäring som stockholmarna själva, ser vi goda möjligheter att stärka stadens ställning som idrotts- och evenemangsstad.

Staden har lång tradition att ta tillvara på massor lokalt – där dagens Hammarbybacke i sig redan är ett gott exempel, och som höjts successivt med massor från såväl Globenområdet och Hammarby sjöstad. De enorma mängder schaktmassor

som kommer genereras från gula linjen, Roslagsbanans förlängning till City och potentiellt även en Östlig förbindelse ger staden en unik möjlighet att fortsätta denna utveckling.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Peter Öberg (L).

§19**Detaljplan för bostäder inom fastigheten
Västberga 1:1, intill kv Pulkan, i Västertorp, Dnr
E2025-00966. Begäran om yttrande från
Justitieombudsmannen (JO)**

E2025-00966

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna kontorets tjänsteutlåtande som nämndens yttrande i ärendet.
2. Exploateringsnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att lämna yttranden kopplat till Detaljplan för bostäder inom fastigheten Västberga 1:1, intill kv Pulkan, i Västertorp, om Justitieombudsmannen (JO) begär det.
3. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§20**Motion av Johan Nilsson (M) om att Stockholms stad ska verka för ett markköp eller markbyte i syfte att säkra de naturmässiga och kulturella värdena i Långbro Park (fd Långbro sjukhuspark). Svar på remiss**

E2025-01750

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 1 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), Gabriel Kroon (SD), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen i sin helhet samt att därutöver anföra följande:

Långbro Park, före detta Långbro Sjukhuspark, är ett av ytterstadens största parkområden. Parken, som ligger i före detta Långbro Sjukhusområde, anlades i början av 1900-talet och var ända in på 1980-talet ett stängt och slutet område. Efter att sjukhusverksamheten avvecklats och området sålts till byggföretaget JM under 1998, påbörjades under början på 2000-talet en upprustning och omdaning genom uppförande av många nya bostäder samtidigt som de gamla sjukhusbyggnaderna rustades upp. I takt med denna

utveckling stärktes parkens gröna värden och samtidigt som både själva sjukhusområdet och dess närhet har byggts ut har parkens betydelse ökat för invånarna i stadsdelen.

En viktig aspekt i arbetet med nya detaljplaner för Långbro Park var parkens rekreativa och kulturhistoriskt viktiga värden. Själva parken bedömdes redan då, på 00-talet, av Stadsmuseet ha högre värde än de gamla byggnaderna i området. I dåvarande ärende till kommunfullmäktige om ny detaljplan, från 2005, står det skrivet att ”parken framstår också som den mest självklara tillgången för det nya bostadsområdet och för kringliggande stadsdelar”.

En del av parken, fastigheten Lågbron 1, såldes av fastighetsbolaget JM till en privat näringsidkare. Tomten har historiskt varit plats för de växthus som fanns inne i parkområdet, och på platsen har det de senaste åren drivits ett café. Området uppfattas av allmänheten som en del av parken även om det alltså är en privatägd fastighet.

Fastighetsägaren till fastigheten Lågbron 1 har ansökt till staden om att få en ändring i detaljplanen för att kunna uppföra 12 stycken radhus. Det finns ett färdigt förslag som nyligen varit på samråd (Dp 2022-13322). Tillskottet av radhus i närområdet uppfattas av många som positivt, även om den aktuella platsen ses som olämplig då det skulle innebära att det som uppfattas som en del av parken istället blir privata bostäder. Istället finns en önskan från många närboende att återställa platsen med växthus såsom det en gång såg ut i sjukhusparken.

Moderaterna ser gärna fler radhus i Stockholm och tycker i grunden att initiativet är mycket positivt. Stockholm behöver fler aktörer som vill vara med och bidra till stadens tillväxt. Samtidigt går det inte att bortse ifrån att fastighetsmarken ligger belägen nästan mitt i parken. En alternativ lösning skulle därför vara att låta bygga radhus på en annan plats, precis i närheten, och att istället göra fastigheten Lågbron 1 till en del av de allmänna och offentliga ytorna i Långbro Park.

Inte långt från den aktuella ytan ligger ett område som idag är obebyggt. Här finns möjlighet att uppföra radhus i den stil och storlek som fastighetsägaren ansökt om att få göra på fastigheten Lågbron 1. Genom att göra ett slags byte av

mark skulle det därför vara möjligt att både låta den privata fastighetsägaren få uppföra de aktuella radhusen och samtidigt säkra de kulturella värdena inom fastigheten Lågbron 1. En möjlig tanke skulle vara att fastigheten Lågbron 1 i så fall integreras som en del av Långbro Park och detaljplaneläggs som parkmark.

Fastighetsägaren säger sig vara öppen för alla typer av dialoger och ser inte ett byta eller försäljning av fastigheten som någon omöjlighet. Det är därför väldigt tråkigt att exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret hänvisar till varandra i sina respektive svar på motionen. Det visar tyvärr på en ovilja från stadens sida att på ett konstruktivt sätt kunna lösa ett lokalt problem.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), Gabriel Kroon (SD), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C).

§21**Motion av Gabriel Kroon (SD) och Mats Johnsson (SD) om att stoppa byggnationen i Långbro park. Svar på remiss**

E2025-02055

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Gabriel Kroon (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabriel Kroon (SD) föreslår att exploateringsnämnden beslutar att avslå tjänsteutlåtandet samt att därutöver anföra följande:

Exploateringskontoret har mottagit en remiss från kommunstyrelsen angående en motion av Gabriel Kroon (SD) och Mats Johnsson (SD) om att stoppa byggnationen i Långbro park. Motionärerna vill att staden avbryter projektarbetet för nya bostäder inom fastigheten Lågbron 1.

Sverigedemokraterna vänder sig mot förtätningen som sker i anslutning till villa-och parhusbebyggelse och föreslår att exploateringsnämnden ska inta en negativ inställning till förtätningen.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C).

§22**Motion av Jonas Naddebo (C) om att förvandla Johanneshovsvägen till en grönskande boulevard. Svar på remiss**

E2025-01680

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Linn Bessner (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Peter Öberg (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Linn Bessner (C) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen i sin helhet samt att därutöver anföra följande:

Vi tackar exploateringskontoret för svaret och gläds åt den samsyn som råder gällande utvecklingspotentialen i det här området, Johanneshovsvägens omvandling till urbant stråk och möjligheterna för Bolidentriangeln. Vi är måna om att stadsutvecklingsarbetet längs Johanneshovsvägen kommer framåt, då området utgör en viktig länk mellan Gullmarsplan, Årsta och de nya stadsdelarna i Slakthusområdet och Årstafältet, och välkomnar gärna en närmare redogörelse för hur dialogen med Trafikverket gällande hur planområdet påverkas av Södra länken har förts sedan samrådet 2018. I motionen lyfts även hur Linde

station kan få en mer framträdande roll i området, då den idag är belägen relativt avsides, och bör kompletteras med centrumfunktioner för att stärka tryggheten och skapa en mötesplats för de boende och besökare. Denna del av Etapp III Årstastråket är beläget på samma avstånd från Södra länken som den färdigställda etapp I.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Peter Öberg (L).

§23**Motion av Dennis Wedin (M) om åtgärder för
lägre matpriser. Svar på remiss**

Dnr E2025-01409

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 29 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), Gabriel Kroon (SD), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen i sin helhet samt att därutöver anföra följande:

Vi tackar kontoret för svaret på motionen, inte minst för att kontoret ser positivt på att frågan om ökad konkurrens och mångfald i livsmedelshandeln lyfts. Det är bra att kontoret för bedömningar kring behovet av handel och service i samband med nya markanvisningar och stadsutvecklingsprojekt. Men detta verkar tyvärr bara vara en bedömning internt inom staden, utan dialog med relevanta marknadsaktörer. Ur den aspekten finns således mer att önska från stadens sida. Så sent som 24 september kom också Svenskt Näringslivs ranking över det lokala företagsklimatet, där Stockholms stad rasade hela 44 placeringar och är nu nere på plats 151 av alla kommuner i

landet. Det tarvar sin eftertanke. Att exploateringskontoret sedan våren 2023 deltar i ett arbete med proaktiv planering för nya livsmedelsbutiker kan vi ju då tyvärr konstatera inte lett till någon generell förbättring.

Exploateringskontoret lyfter även fram att man medverkar i Handelsforum, en plattform för kontinuerlig dialog mellan handelns aktörer och staden, som leds av Stockholm Business Region och Svensk Handel. Huruvida detta leder till något konkret resultat återstår att se.

Med tanke på hur nuvarande situation ser ut så delar vi inte exploateringskontorets bedömning att nuvarande åtgärder är tillräckliga för att säkerställa att det skapas utrymme för nya livsmedelsbutiker och bättre förutsättningar för effektiv konkurrens. Därför anser vi att motionens intentioner och förslag bör tillstyrkas av nämnden.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), Gabriel Kroon (SD), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C).

§24**Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen. Svar på remiss**

E2025-02237

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 27 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§25**Motion av Destiny Zandi Lindgren (KD) om
inrättande av parkeringsmål. Svar på remiss**

E2025-01681

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 juni 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§26**Motion av Jan Jönsson m.fl. (L) om att elektrifiering är nyckeln för att nå Stockholms klimatmål. Svar på remiss**

E2025-01682

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation

Peter Öberg (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 juni 2025.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Linn Bessner (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Peter Öberg (L) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anföra följande:

Elektrifieringen är en central pusselbit i Stockholms klimatomställning och en avgörande faktor för att nå stadens klimatmål. Vi konstaterar att det pågår arbete inom ramen för Klimathandlingsplanen och i stadens samverkansgrupp för elektrifiering, men vi menar att det politiska ledarskapet från den rödgröna majoriteten inte är tillräckligt för att möta den akuta tidsutmaning vi står inför. Klimatkrisen kräver mer än att förvalta pågående arbete, det kräver tydliga prioriteringar och mod att accelerera omställningen.

För Liberalerna är det avgörande att skapa förutsättningar för både individer och företag att kunna göra klimatsmarta val. Elektrifiering handlar inte bara om stadens egna entreprenader utan också om att ge stockholmarna och näringslivet bättre incitament att välja eldrivna transporter.

Här har den rödgröna majoriteten varit alltför passiv. Liberalerna vill därför se en betydligt snabbare utbyggnad av laddinfrastrukturen, så att det blir lika enkelt att ladda sin bil i hela staden än att tanka fossilt bränsle. Vi vill också att staden satsar mer på lokalt producerad grön el, exempelvis genom att möjliggöra fler solcellsanläggningar och att upphandlingskrav på nollutsläpp införs brett och med tydliga tidsplaner för entreprenörer. Dessutom bör staden pröva ekonomiska styrmedel som premierar eldrift vid tunga transporter och byggprojekt.

Att skjuta upp satsningar på elektrifiering är kortsiktigt och dyrt. Varje år som går utan kraftfulla beslut innebär ökade kostnader för framtida åtgärder och större påfrestningar på människors hälsa och miljön. Med snabbare elektrifiering förbättras luftkvaliteten, klimatpåverkan minskar och vi skapar en mer attraktiv stad för invånare och företag.

Stockholm ska vara en föregångare som visar hur en storstad kan kombinera tillväxt, innovation och hållbarhet. Därför vill Liberalerna höja ambitionen för elektrifieringsarbetet, ge berörda nämnder i uppdrag att ta fram fler konkreta åtgärder för att öka takten och avsätta de resurser som krävs i budgeten. Detta är inte en kostnad, det är en investering i framtidens Stockholm och i kommande generationers livskvalitet.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Linn Bessner (C).

§27**Motion av Jonas Naddebo (C) om att skapa en biokreditmarknad för naturrestaurering. Svar på remiss**

E2025-01953

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Linn Bessner (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 augusti 2025.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Peter Öberg (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Linn Bessner (C) föreslår att nämnden beslutar att bifalla motionen i sin helhet samt att därutöver anföra följande:

Centerpartiet tackar exploateringskontoret för sitt remissvar. Det är glädjande att kontoret ser positivt på att staden utreder nya möjligheter till extern finansiering av investeringar för att stärka den biologiska mångfalden. Att kontoret vidare finner det oklart vilka finansiella risker handel på en biokreditmarknad skulle innebära är, enligt Centerpartiet, inte något skäl till att inte ta vårt förslag vidare – tvärtom. Exploateringskontoret tycker att förutsättningarna för att införa en biokreditmarknad bör utredas innan staden börjar verka för en sådan. Rimligt, anser vi. Centerpartiet välkomnar därmed en sådan

utredning som ett utmärkt första steg och förväntar oss nu också att staden skrider till verket i frågan.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Peter Öberg (L).

§28

Information från exploateringskontoret

Dnr E2025-00208

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden tackar för informationen.

Förvaltningschefens information

Förvaltningschef Thomas Andersson informerar bland annat om:

- Årstafältet
- Peronuppgiftsincident
- Trädgården
- Slussen

Anders Öinert och Charlotte Gerger från exploateringskontoret ger en dragning om marknadsläget.

Ärendet avhandlas som sammanträdets sista.

§29**Tillägg till överenskommelse om exploatering med Matstaden Fastighetsutveckling AB och Svenska Hem i Bromma AB inom fastigheterna Kalvfilén 1-2**

Dnr E2025-02249

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner tillägg till överenskommelse om exploatering med Matstaden Fastighetsutveckling AB.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 1 juli 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Vid protokollet

Fabian Lind